

Литература:

1. Гуменная Е.Р. Система нормативно-правового регулювання інвестиційної діяльності в Україні. *Вестник государственного и муниципального управления*. 2013. № 4. С. 333-340.
2. Лукьяненко О.В. Теоретические аспекты инвестиционной деятельности. *Вісник Донецького національного університету*. 2012. Сер. В: Економіка і право, Вип.1. С. 102-106.

ДО ПИТАННЯ ПРО РОЗМІР СТРАХОВИХ ВИПЛАТ ПАСАЖИРАМ ТРАНСПОРТНОГО ЗАСОБУ

Кучма О.Л., доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри трудового права та права соціального забезпечення
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(Україна)

Щодня трапляються дорожньо-транспортні пригоди (далі - дтп), внаслідок яких гинуть люди чи зазнають ушкодження здоров'я та завдається шкода майну. Законодавством у сфері страхування для різних учасників дорожнього руху передбачені страхові виплати за настання певних умов. Проте навіть для однієї категорії учасників дорожнього руху законодавством передбачені різні умови, в залежності від низки обставин.

Так, пасажир, який є учасником дорожнього руху, має різний обсяг захисту, в залежності від того у якому транспортному засобі знаходився на момент дтп (транспортному засобі особи, яка спричинила дтп, чи транспортному засобі потерпілої особи).

Обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності здійснюється з метою забезпечення відшкодування шкоди, заподіяної життю, здоров'ю та/або майну потерпілих внаслідок дорожньо-транспортної пригоди та захисту майнових інтересів страхувальників [1]. Якщо внаслідок взаємодії джерел підвищеної небезпеки було завдано шкоди іншим особам, особи, які спільно завдали шкоди, зобов'язані її відшкодувати незалежно від їхньої вини [2]. Цивільна відповідальність водіїв застрахована у відповідності до Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» (далі - Закон) та при настанні дтп пасажирів (як інші особи, яким завдано шкоди) мають право на страхові виплати, на умовах, визначених Законом.

Проте, страховик не відшкодовує шкоду, заподіяну життю та здоров'ю пасажирів, які знаходилися у забезпеченому транспортному засобі, який спричинив дорожньо-транспортну пригоду, та які є застрахованими відповідно до пункту 6 статті 7 Закону України «Про страхування» [1]. Таким чином, законодавець розмежовує пасажирів на тих, які мають право отримати страхові

виплати відповідно до Закону, та тих пасажирів, які, хоча і отримали ушкодження здоров'я внаслідок ДТП, але не мають право на такі виплати згідно згаданого Закону.

Законом України «Про страхування», зокрема статтею 7 пунктом 6 передбачено такий вид обов'язкового страхування як особисте страхування від нещасних випадків на транспорті [3]. Механізм реалізації даного виду страхування визначений постановою Кабінету Міністрів України (далі – Постанова), відповідно до якої страховики здійснюють наступні виплати: а) у разі загибелі або смерті застрахованого внаслідок нещасного випадку на транспорті сім'ї загиблого або його спадкоємцю у розмірі 100 відсотків страхової суми; б) у разі одержання застрахованим травми внаслідок нещасного випадку на транспорті при встановленні йому інвалідності: I групи - 90 відсотків страхової суми; II групи - 75 відсотків страхової суми; III групи - 50 відсотків страхової суми; в) у разі тимчасової втрати застрахованим працездатності за кожен день - 0,2 відсотка страхової суми, але не більше 50 відсотків страхової суми [4]. Страхова сума для кожного застрахованого пасажир становить 6000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян ($6000 \times 17 = 102000$ грн.).

Для порівняння - ліміт страхової суми за полісом страхування відповідно до Закону, станом на 09.04.2021 р., на одного застрахованого пасажир становить 260000 грн.). Також є більше видів виплат (наприклад, у разі смерті пасажир, члени сім'ї мають право на відшкодування моральної шкоди у розмірі 12 мінімальних заробітних плат, на дату настання ДТП за одного загиблого пасажир ($12 \times 6000 = 72000$ грн.)), в межах загального ліміту 260 тис. грн.

Умови отримання страхової виплати за Законом та Постановою різні, різний порядок обрахунку, здійснюються різні розміри страхових платежів за даними видами страхування. Якщо порівняти розміри та умови отримання страхових виплат у разі травмування чи смерті пасажир відповідно до Закону та відповідно до Постанови, то пасажир, які на час ДТП будуть знаходитись у забезпеченому транспортному засобі потерпілої особи матимуть більший захист, ніж пасажир забезпеченого транспортного засобу, що спричинив ДТП, які будуть застраховані тільки відповідно до умов Постанови.

Відповідно до умов Постанови застрахованими є пасажир залізничного, морського, внутрішнього водного, автомобільного і електротранспорту, крім внутрішнього міського, під час поїздки або перебування на вокзалі, в порту, на станції, пристані [4].

Дискусійно обсяги і розміри страхових виплат ставити в залежність від того у якому саме приміському автобусі знаходився пасажир, який загинув у ДТП (автобусі водія, який спричинив ДТП чи автобусі водія, який не порушував правила дорожнього руху).

Доцільно встановити однакові обсяги виплат для застрахованих пасажирів, проте розмежувати джерела надання таких виплат, передбачивши у законодавстві обов'язок страховика по договору цивільної відповідальності (відповідно до Закону) сплатити різницю між обсягом страхових виплат за Законом та Постановою, як пасажирам забезпеченого транспортного засобу, який спричинив ДТП, так і пасажирам транспортного засобу потерпілої особи.

Література:

1. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів : Закон України від 01 липня 2004 р. №1961 / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1961-15/print1520952324628272> (дата звернення 12.04.2021)
2. Цивільний кодекс України : від 16 січня 2003 р. № 435-IV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 12.04.2021)
3. Про страхування : Закон України від 07.03.1996 №85/96-ВР / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#o369> (дата звернення 12.04.2021)
4. Про затвердження Положення про обов'язкове особисте страхування від нещасних випадків на транспорті : Постанова від 14.08.1996 р. №959 / Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-96-%D0%BF#Text> (дата звернення 12.04.2021)

ОСОБЛИВОСТІ ДОБРОВІЛЬНОЇ ВІДМОВИ ВІД ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА ОБ'ЄКТИ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ¹

Менська О.А., кандидат юридичних наук,
головний консультант відділу організаційного забезпечення діяльності
Першого заступника Голови Верховної Ради України,
Апарат Верховної Ради України

Постійна нормотворча та політична мінливість, соціально необхідна та об'єктивно обумовлена регуляторна політика у питаннях реалізації принципу рівноправності щодо всіх форм власності, призвели до унеможливлення монополізації на об'єкти культурної спадщини з боку держави, а тому вони стали об'єктами цивільного обороту: об'єктами права власності й інших речових прав. Характеристика даних об'єктів визначає їх особливий цивільно-правовий режим, головним чином, завдячуючи їх «публічності», оскільки вони набувають виняткового значення, посідають самостійне, непідрядне місце, зокрема й у цивільному праві, а отже про принципово іншу конструкцію прав на них та відмови від таких прав.

Посилення нашого наукового інтересу до означеної теми, ознаменоване цілковитою відсутністю наукових здобутків, присвячених питанню добровільної відмови від права власності на об'єкти культурної спадщини. Досі науковці цю тему досліджували як побічну і торкалися її тільки у зв'язку з іншими проблемами права приватної власності. Зауважимо, що вчені правову природу відмови

---

¹ У даній науковій розвідці під поняттям «об'єкт культурної спадщини» ми розуміємо пам'ятку культурної спадщини у значенні, яке застосовується у ст. 1 Закону України «Про охорону культурної спадщини» від 08.06.2000 № 1805-III.